

УДК 658

ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ, ЯК ОСНОВА РАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Каличева Н.Є., к.е.н., доцент,
Маслова В.О., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)*

У статті розкрито основні напрями застосування логістичних підходів, спрямованих на застосування принципів раціональної організації виробничого процесу на підприємстві. Зазначені основні недоліки потокового методу організації виробництва. Розглянуто особливості функціонування підприємств масового, серійного та індивідуального типів виробництва при організації їх діяльності, з урахуванням особливостей потокового методу організації виробництва та застосування логістичних підходів.

Ключові слова: підприємство, організація, виробництво, логістика, потік, система.

ЛОГИСТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ, КАК ОСНОВА РАЦИОНАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРОЦЕССА НА ПРЕДПРИЯТИИ

*Каличева Н.Е., к.э.н., доцент,
Маслова В.А., к.э.н., доцент (УкрГАЗТ)*

В статье раскрыты основные направления применения логистических подходов, направленных на применение принципов рациональной организации производственного процесса на предприятии. Указаны основные недостатки поточного метода организации производства. Рассмотрены особенности функционирования предприятий массового, серийного и индивидуального типов производства при организации их деятельности, с учетом особенностей потокового метода организации производства и применения логистических подходов.

Ключевые слова: предприятие, организация, производство, логистика, поток, система.

LOGISTICS APPROACHES AS A BASIS FOR THE RATIONAL ORGANIZATION OF THE PRODUCTION PROCESS IN THE ENTERPRISE

*Kalicheva N.E., candidate of economic sciences, associate professor,
Maslova V.A., candidate of economic sciences, associate professor (USA of RT)*

Modern economic conditions pose to businesses of all sectors of the national economy new requirements for the effective functioning of the domestic and world markets.

The main objective of the company is to meet the needs of consumers necessary goods or services of high quality and in the shortest possible time. Therefore, for the effective functioning of the enterprise, need to be aimed at the organization of activities to reduce the level of production costs, retain existing customers and attract new ones.

The occurrence of objective conditions for the emergence and implementation of logistic approaches in the organization of the production process result in the creation of preconditions for organizational and economic unity commodity and playing stream that leads to the development of organizational strategies for the management of the entire production cycle of barter and reproduction.

Today, mass production is the most economically viable form of organization of the manufacturing process of products and their components. But the application of mass production and has a number of disadvantages, among which are: lack of motivation of employees to improve their work because of the inability to change or improve manufacturing operations, to make their work more creative; narrow specialization of production lines, the significant complexity of their changeover to production of other products, i.e. mass production more conservative than not threaded forms of organization of the production process.

Using logistic approaches with flow elements for all types of industries at the present stage of development of enterprises should be based on improving the production process by increasing its flexibility and versatility, that will be displayed in the customer satisfaction by improving the quality of goods or services through the reduction of production cycle, improve production technology and so on, and through the reduction loop accelerates the turnover of working capital, which leads to a considerable reduction of production costs.

Keywords: enterprise, organization, production, logistics, flow, system.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Сучасні умови господарювання ставлять перед підприємствами всіх галузей народного господарства нові вимоги для ефективного функціонування на вітчизняному та світових ринках.

Головна задача діяльності підприємства заключається у задоволенні потреб споживачів необхідними йому товарами чи послугами високої якості і в як найкоротші терміни. Тому, для ефективного функціонування підприємству потрібно прагнути при організації діяльності до зниження рівня виробничих витрат, утримання наявних споживачів та залучення нових. Для дотримання цих вимог підприємству необхідно при розробці стратегій і планів для раціональної організації виробничих процесів застосувати логістичні підходи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Проблемам організації виробництва за поточним принципом присвячено багато праць, як вітчизняних, так і закордонних вчених. Серед них варто виділити роботи Гриньової В., Єгупова Ю., Гончарової В., Турова О., Фатхутдінова Р. та інших [1-5], в яких викладена теоретична база організації поточного виробництва на підприємствах.

Варто зазначити, що організація виробничих процесів із застосуванням поточного виробництва для підприємств масового та крупносерійного виробництва досліджена досить широко, проте сучасне виробництво потребує нових підходів до організації виробничого процесу. Тому нові перспективи оптимізації виробничого процесу призводять до можливості об'єднувати елементи поточного виробництва та логістичні підходи для всіх типів виробництв. Так фахівці в області логістики Неймарк Ю. І., Фролова Л. В., Крикавський Є. В., Ларіна Р. Р. та інші [6-9] зазначають, що в основу поточних процесів покладені цілеспрямовані економічні процеси, які базуються на переміщенні сировини, фінансів, товарів, персоналу, ресурсів та ін.

Таким чином, виникнення об'єктивних умов для зародження та реалізації логістичних підходів у організації виробничого процесу виливаються у створення передумов для організаційної та економічної єдності товарного та відтворюваного потоку, що призводить до розробки організаційних стратегій управління всім виробничим циклом товарообміну та відтворення.

Отже, єдність технологічності та економічності поточного методу організації виробництва має базуватися на логістичних

підходах управління виробничою, постачальницько-збутовою та транспортною діяльністю виробництва за рахунок удосконалення поточних процесів, що й визначило **мету статті**.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Як уже відомо, організація поточного виробництва базується на таких принципах раціональної організації виробництва, як: спеціалізація, прямоточність, диференціація, паралельність, пропорційність, ритмічність та ін. [10], що забезпечує високу продуктивність праці та належну якість виготовлення продукції при відчутній економії затрат праці, матеріальних та енергетичних ресурсів порівняно з іншими методами організації виробництва.

На сьогоднішній день поточне виробництво представляє найбільш економічно доцільну форму організації процесу виготовлення виробів та їх елементів за рахунок:

- виконання на робочих місцях одних і тих же операцій, що забезпечує виконання принципу раціональної організації виробничого процесу – спеціалізація;
- розміщення робочих місць у порядку протікання виробничого процесу, що призводить до скорочення відстані переміщення деталей з операції на операцію, тобто діє принцип прямоточності;
- переміщення деталей з операції на операцію певними партіями або поштучно, що призводить до можливості безперервно або паралельно виконувати однорідні технологічні операції;
- можливості постійно дотримуватися встановленого ритму поточної лінії;
- застосування автоматизації та механізації значної кількості технологічних операцій.

Висока ефективність поточного виробництва призводить до зростання продуктивності праці, скорочення тривалості виробничого циклу, кращого використання виробничих потужностей підприємства тощо [10]. Але застосування поточного виробництва має й ряд недоліків серед яких можна виділити: відсутність мотивації робітників до удосконалення своєї праці через неможливість змінити або удосконалити технологічні операції, зробити власну працю більш творчою; вузьку спеціалізацію поточних ліній, значну складність їх переналадження для випуску іншої продукції, тобто поточне виробництво більш консервативне, ніж непоточкові форми організації виробничого процесу.

Та, не дивлячись, на зазначені недоліки застосування потокового виробництва на сьогоднішній день виступає одним із головних принципів покращення організації діяльності будь-якого виробничого підприємства, а його вади усуваються шляхом застосування гнучких автоматизованих систем, які поєднують переваги потокового (високопродуктивного) та непотокового (гнучкого) виробництва.

Усунення консерватизму при організації потокового виробництва можливе за рахунок підвищення гнучкості виробничої системи, що виразиться у:

- зменшенні витрат часу на переналадження потокової лінії при зміні асортименту виробів за рахунок високого рівня стандартизації та уніфікації, використання типових технологічних процесів, використання універсального обладнання, яке можна відносно швидко переналадити на випуск іншої продукції тощо;

- оперативному реагуванні на будь-які внутрішні або зовнішні зміни, котрі призводять до перегляду основних показників діяльності підприємства, а саме: підвищення рівня культури та відповідальності робітників, зниження рівня необґрунтованих виробничих витрат, впровадження дієвої системи управління якістю, ретельний відбір постачальників та налагодження з ними довгострокових виробничих зв'язків тощо.

Варто зазначити, що застосування логістичних підходів на підприємці базується на виділенні пріоритетних завдань при управлінні матеріальними потоками, які надходять на підприємство, проходять всі виробничі процеси та направляються до споживача та ін. для мінімізації виробничих затрат [11].

Використання методів потокового виробництва при застосуванні логістичного підходу для організації будь-якої діяльності базується на:

- управлінні технічною, технологічною, економічною та ін. ланками матеріального потоку з метою забезпечення конкурентоспроможності продукції чи послуг підприємства;

- об'єднанні управління різнорідними матеріальними потоками для забезпечення ефективного управління наскрізними матеріальними потоками.

Потокове виробництво є одним із основних методів організації виробництва для масового та крупносерійного виробництва. Його організація заключається у розмежуванні виробничого процесу на окремі операції, стійкій концентрації у одній виробничій ланці значних обсягів випуску однорідної або однотипної продукції, наявності обладнання, котре можна швидко переналадити до виробництва нової

продукції. Елементи потового виробництва також застосовують в і серійному та одиничному виробництвах особливо при виготовленні уніфікованих деталей і вузлів тощо [12].

Застосування ж логістичного підходу дозволить підприємствам масового виробництва регулювати матеріальні потоки постачання сировини, матеріалів тощо за рахунок застосування високого рівня механізації та зробити їх по можливості безперервними.

При необхідності переналадженню потокової лінії на підприємствах із масовим та крупносерійним виробництвами, використання логістичного підходу сприятиме становленню послідовності виготовлення певних виробів та розміру їх серій і партій, а також величини запасів на складах та на робочих місцях.

У класичному серійному виробництві головним при логістичному підході є визначення розмірів виробничих серій і партій.

Для одиничного виробництва, як одного із найбільш гнучкого з точки зору ринкової економіки, застосування логістичних підходів проявляється у пристосуванні виробників під вимоги клієнта, тобто постійне та безперервне забезпечення виробництва матеріалами, сировиною та ін. необхідними елементами у невеликій кількості, але досить широкої номенклатури та асортименту.

Висновки. Таким чином, застосування логістичних підходів з елементами потоку для всіх типів виробництв на сучасному етапі розвитку підприємств має базуватися на поліпшенні організації виробничого процесу за рахунок збільшення його гнучкості та універсальності, що проявиться у задоволенні потреб клієнта за рахунок покращення якості товарів чи послуг через зниження тривалості виробничого циклу, удосконалення технології виробництва тощо, а через скорочення циклу обробки прискорюється оборотність оборотних коштів, що призводить до суттєвого зниження собівартості продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриньова В. Організація виробництва: навчальний посібник / В. Гриньова, М. Салун. - Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. - 550 с.
2. Єгупов Ю. Організація виробництва на промисловому підприємстві: навчальний посібник / Ю. Єгупов. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 488 с.
3. Система адаптации и организации сборочного производства: монография / В.Н. Гончаров, А.М. Зинченко, С.В. Автономов, Н.В. Зинченко. — Луганск: Книжковий світ, 2002. — 136 с.

4. Организация производства: учеб. Для вузов / [О.Г. Туровец, В.Н. Попов, В.Б. Радионов и др.]; Под ред. О. Г. Турова. — М.: экономика и финансы, 2000. — 452 с.
5. Фатхутдинов Р.Л. Организация производства: учеб. / Р. Л. Фатхутдинов. — М.: Инфра-М, 2000. — 480 с.
6. Неймарк Ю. И. Динамические системы и управляемые процессы / Неймарк Ю. И. — М.: Наука, 1978. — 336 с.
7. Фролова Л. В. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти: монографія / Л.В. Фролова. — Донецьк: ДонДУЕТ, 2004. — 161 с.
8. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: підручник/ Є.В. Крикавський. — 2-е вид., доп. і переробл. — Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», Львів, 2006. — 456 с.
9. Ларіна Р.Р. Логістика: навчальний посібник/ Р.Р. Ларіна. — Д.: ВІК, 2005. — 335 с.
10. Дикань В.Л. Організація виробництва: підручник/ В.Л. Дикань, В.О. Маслова. — Х.: УкрДАЗТ, 2013. — 422 с.
11. Горин М.П. Просторові фактори розвитку територіально-виробничих систем / М.П. Горин // Регіональна економіка: наук.8практ. журн. — Л. : Інститут регіональних досліджень НАН України. — 2007. —№ 2 (44). — С. 49–58.
12. Кириченко Д.О. Інструменти вдосконалення виробництва на підприємствах машинобудування / Д.О. Кириченко // Х.: ІНЖЕК, Проблеми економіки № 4, 2010. — С. 92-97.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Компанієць В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Уткіна Ю.М.*

УДК 658.14:336.645.2

ИССЛЕДОВАНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ФОРМ ФИНАНСИРОВАНИЯ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

*Омельченко Л.С., к.э.н., доцент,
Пискулёва И.В., аспирант (ГВУЗ «ПГТУ»)*

В статье рассмотрены способы финансирования оборотных активов промышленных предприятий с учётом отечественных и международных тенденций. Авторами систематизирован и дополнен список источников финансирования оборотной составляющей имущественных комплексов предприятий. Проведён анализ договоров поручительства и комиссии, представлен механизм осуществления факторинговых, форфейтинговых и толлинговых операций в рамках рыночных условий и последних изменений законодательной базы.

Ключевые слова: оборотные активы, поручительство, договор комиссии, факторинг, форфейтинг, толлинг.

ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Омельченко Л.С., к.е.н., доцент,
Піскульова І.В., аспірант (ДВНЗ «ПДТУ»)*

У статті розглянуто способи фінансування оборотних активів промислових підприємств з урахуванням вітчизняних та міжнародних тенденцій. Авторами систематизований і доповнений список джерел фінансування оборотної складової майнових комплексів підприємств. Проведено аналіз договорів поруки та комісії, представлений механізм здійснення факторингових, форфейтингових та толінгових операцій у рамках ринкових умов та останніх змін законодавчої бази.

Ключові слова: оборотні активи, порука, договір комісії, факторинг, форфейтинг, толінг.